

ABONAMENTUL.

Pentru monarhic:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{4}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

■ ■

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:

odată 14 fil., a două
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

■ ■

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Deschiderea preparandiei de fete din Gherla.

Cele mai frumoase amintiri ce poate lăsa moștenire posterității un muritor: sunt faptele. În cercul său de activitate fiecare om poate face ceva bun și vrednic de amintire. Faptele mari și neperitoare însă sunt legate de numele oamenilor, meniți să fie veșnic amintiți de cei de un sânge cu ei. Episcopii Șuluțiu, Vancea, Pavel și Șaguna vor trăi câtă vreme va răsună doina românească și se va auzi graiul nostru frumos pe aceste plaiuri. Cultura unui neam întreg este legată de aceste nume onorabile. Sufletele lor nobile au trecut la nemurire, iară amintirea lor a devenit scumpă tuturor generațiilor neamului nostru din Ungaria.

Poporul nostru de plugari, opinarii noștri buni și cinștiți, în butul atâtor și atâtor greutăți, cu cari trebuie să se lupte și azi, ca să-și păstreze legea și limba cu comorile lor de virtuți și frumseți, pe lângă tenacitatea, cu care se leagă morțiș de acești tezauri, chiar oamenilor geniali ce s'au ridicat din sinul lor, au să-și mulțamească pe lângă existență și gradul de cultură, la care au ajuns.

Nime doar nu poate folosi mai mult neamului nostru din Ungaria decât arhieriei, cari și-au făcut scaun de apostolie din tronul lor arhieresc.

Lumea românească, dedată să nu audă vești prea bune din părțile diecezei de Gherla, a constatat deja de trei ani încoace, că s'au ivit zorile și la noi. O dieceză mare, cu credincioși peste un jumătate milion se afla în stare de amortală sufletească, când a sosit în fruntea ei ilustrul ei păstor de azi: episcopul Dr. Vasile Hosszu. Ardea în inimile multora dorul de a răzbi întunerecul, și de a zori progresul și cultura

atât de trebuincioasă unui neam. Și a sosit acela, care pe lângă toate suferințele morbului ce-l ține și azi departe de ai săi, a știut să desfășure programul singur salutar pentru noi.

Ca să aibă preoți și învățători buni, a pus temelie institutelor celor nouă pentru acești luminători firești ai neamului, și numai războiul a împedecat, ca acest an școlar să fie început în clădirile cele corăspunzătoare și moderne. Și lucră din răspuțeri, ca și profesorii și elevii să-și aibă cele de lipsă pentru o muncă rodnică și trainică.

Nu e însă aici locul, ca să se însire ce s'a făcut în scurtă vreme, ca dieceza Gherlei se prospereze în cele sufletești și în cele materiale.

Și azi, — cu toate că ochii noștri înrouați de lacrimile durerii și a iubirii, privesc numai și numai pe câmpul de onoare, unde se făurește un viitor mai bun și acestui neam de viteji, admirat de lumea întreagă —, deși inimile și sufletele noastre sunt pline și de gloria și de urgia ce o aduce războiul cu urletul tunurilor și a tuturor armelor din lume: totuși cu mândrie trebuie să vestim lumii, că la 5 Sept. 1915 s'a deschis preparandia românească de fete din Gherla.

E un eveniment de o importanță nespus de mare pentru noi Gherlenii, cari n'am avut parte de darurile marelui Stroiescu, inaugurarea acestui institut cultural. E o mândrie cu atât mai justă, cu cât în zilele grele, prin cari trecem, nu știu unde în patrie să se mai înființeze azi o astfel de instituțiune. În Gherla, despre care s'a vorbit și s'a auzit atâta rău, azi, când și în locașurile celor mai delicate muze și-a întins aripile tăcerea mută, își ridică capul sfios un nou așezământ cultural românesc, sora unică, — mai tineră cu un an — a preparandiei de fete din Lugoj.

Incuviițată și inaugurată cu sprijinul Înaltului guvern, ea este vestitorul vremurilor mai bune și pentru noi.

Ea e chemată să umple în parte golul atât de simțit la neamul nostru din Ungaria pe terenul de educație al fetelor. Alături de seminarul pentru clerici și institutul pentru preparanzi, ea va fi un alt focal de cultură al acestui oraș, merit în urma situației sale geografice și a scaunului episcopesc, să fie fortăreață de cultură pentru o mare parte din neamul nostru. Fetițele noastre, dornice de cultură, cu inima lor curată, cu simțul lor estetic, cu tot avântul tineresc al sufletului lor nobil, cu toate aplicările lor de a fi bune, crescătoare, își vor putea face studiile la ai săi, și limba noastră, dulce și armonioasă, va fi îmbogățită, poleită și cultivată de acele, cari au să fie apărătoarele cele mai neînvinsse ale graiului strămoșesc.

Doina noastră vestită, literatura noastră modestă, sufletul întreg al neamului nostru, va pluti peste acest nou lăcaș al culturei noastre. Și vor conveni aici ficele neamului nostru din întreaga întindere a Ungariei, locuite de Români, și șoaptele și tainele sufletului femeiesc al unui neam atât de răslătit — se vor contopi în armonia dulce a unității culturale.

Și părinții atâtor odrazle tinere, poate în mare parte preoți și învățători, cu suvenirile unei Gherle, de care nu bucuroși își aduc aminte, vor veni an de an, însoțindu-și ficele iubite, și se vor desmeteci din visul lor neplăcut din trecut...

Un institut nou românesc se înalță pe pământul Ungariei în valvârtejul acestor zile istorice, azi când tinerii noștri sunt chemați la arme de pe băncile școlilor, azi când ni s'au rărit rândurile preparanzilor și ale dascălilor, azi când femeia ro-

mână va avea să fie mai tare, mai la locul ei, și mai românească ca în trecut, — arhireul nostru mare, deschide porțile unui sanctuar pentru femeia română, întruchipează doruri și visuri nevisate nici de cei mai idealști dintre ai noștri. Dar cine poate spune în simple cuvinte ce însemnează: a se deschide la noi o nouă, a doua preparandie românească de fete în Ungaria, a da neamului nostru de crescătoare pe acele, cari cu inima lor caldă, cu văpaie de dragoste, ce le străbate toată ființa, cu gingășia și cu duioșia, cu izvorul nesecat de virtuți al sufletului unei românce, vor deveni educatoarele cele mai idealiste? Cine poate prețui îndeajuns însemnătatea folosului practic de a ajunge la o diplomă și fetițele noastre, de a fi pregătite și întrarmate și ele pentru orice eventualitate?

Las' să aibă și fetele noastre ocazie de a-se cultiva, de a-se proveda cu toate armele pedagogiei moderne, ca la caz de lipsă să fie îndrumătoarele cele mai devotate ale cauzei țărănești și ale învățământului popular!

Ce mare lipsă s'a simțit pentru o preparandie românească și în aceste părți, se vede din cererile multe sosite pentru concurs.

Pentru primul curs, ce s'a deschis, au fost 68 competente. La primirea lor s'a luat în considerare în rândul prim progresul în studii, deci cele 30 primite sunt elevele cele mai bune.

Multe dintre ele sunt fete de preoți și învățatori, 21 sunt din dieceza noastră, 4 din a Albej-Iuliei — Făgăraș, 2 din a Orăzii-Mari.

S'au primit și 3 gr.-orientale, deși competentele n'au fost cu progresul între cele mai bune, astfel s'a salvat principiul, cu care s'a înființat institutul, ca și frații gr.-orientali să aibă ocazie de a-și califica fetițele.

Ilustritatea Sa, Domnul episcop diecezan, ar fi avut un rar prilej de adevărată fericire, ca în persoană să poată deschide acest institut pe care l'a creat, pentru a cărui înființare a zelat așa de mult, și a adus pentru el cea dintâi jertfă mare, că l'a așezat în localitățile Sale. Impiedecat de morb, cu sufletul și cu toată dragostea inimei Sale nobile, gândind la ai săi, încredință actul deschiderii acestui institut prepozitului și vicariului general, Il. Sale Ioan Georgiu. Dânsul în prezența corpului didactic, a elevilor și a unui public distins interpretează viu fericirea proprie, deoparte de a fi învrednicit să inaugureze aceasta nouă podoabă a Gherlei, iară de altă parte părerea de rău, că nu i s'a dat aceasta ocazie Ilustrului nostru episcop, care „cu rugăciuni însoțite de lacrimi binecuvântă noua preparandie“ prin firul telegrafic de acolo, unde e dus să-și caute reînșănătoșarea.

Canonicul Dr. Petru Fabian, directorul preparandiei de feciori, în calitate de comisar al noului in-

stitut, a fost încredințat cu introducerea în oficiu anoului corp didactic, constător: Livia Coroian, profesoara încredințată și cu conducerea agendelor directorale, Aurelia Suciuc profesoară, Paulina Huza guvernantă, Grigoriu Strimbu catihet și Ioan Beran profesor de cant.

„Credem cu tărie — zisă comisarul între altele —, că din moartea eroilor noștri va izvorî o nouă viață pentru noi, că e aproape timpul a cărui strălucire va răspândi razele sale binefăcătoare pe toate terenele. Credem, că un institut născut în zilele, cari trezesc idealismul în toți, va înțelege pururea rostul vremurilor, privind la originea sa va munci pentru idealul nostru, va fi un stâlp puternic la altariul culturii adevărate, va da patriei și neamului puteri didactice, cari vor lucra, ca poporul nostru să meargă tot înainte. Școală de apostoli are să fie acest institut alături de celelalte institute diecezane, ai căror leviți și levite cu crucea în frunte vor pleca în viață cu deviza să zezeze pentru întărirea bisericii, pentru răspândirea culturii, pentru fericirea sufletească și bunăstarea părintească, cari vor înălța vaza neamului nostru.“

Aducând prinos de recunoștință și mulțămiri aceluia, care prin întemeierea acestui institut, după opera de renaștere a întregii vieți din dieceză, a intrat în șirul arhiepiscopilor mari, comisariul continuă: „Un lucru nu trec cu vederea, ceea ce o fac

FOIȚA.

Răvaș din tabără.

Mamă ieri pe'ntramura
Luna când a răsărit
Voce bună și-am poftit,
Pe suspinul florilor,
Pe-alergatul norilor
Și pe stele și pe lună
Și pe frunzele ce sună:
„Lună, lună, flori și stele
Mergeți, spuneți mamei mele
Să m'aștepte'n prag tocând
Și-oiu veni cât mai curând,
Să m'aștepte patru luni
Tot cu post și rugăciuni —
Pân'atunci de n'oiu veni
Poate plânge și jeli
C'am murit și m'ân gropară
Lâng'o tablă de săcară
Fără lumină de ceară,
Lâng'o dungă de părâu
Fără lumină de său
In țările vântului
„La capu pământului.“

T. Murășanu.

Vorbire,

rostită la deschiderea preandiei de fete din Gherla,

— de dăgara directoare Livia Coroian. —

Din mila și dragostea de oameni a divinei prevedințe asistăm azi la înfăptuirea unei instituții ce, va să lumineze de acum sufletul femeii române însetate după binefacerile și miracolele culturii.

Divina prevedință, ce aprinde duhurile spre fapte nemuritoare, a îndreptat spre acest colțor uitat pașul aceluia, care poartă în tainița conștiinței sale energice dorul înfloririi virtuților femeiei române, și din voința sfântă a răsărit pe plaiurile noastre neguroase o stea a culturii, la care vor privi cu dragoste și pietate vlăstarele nobile ale familiilor române, până în cele mai depărtate vremuri, binecuvântând pe Ilustr. Patron la idealului culturii femeiei române.

De acum nu există nici o piedecă întru progresul cultural pentru talentatele și sirguincioasele noastre copile.

Învățământul superior, de care vor fi împărțite fetițele în acest institut pedagogic românesc, într'un interval scurt va șterge multe lacrimi, va aduce multă mân-

găiere, va încălzi sufletele, peste cari a suflat până acum vântul capricios și geros al înstrăinării de cătră scumpa vatră strămoșească, va deștepta speranțe sante de înaintare prin razele calde ale luminilor culturii creștinești-românești.

Vom stărui să realizăm toate aceste, ca să se implinească un cuget sfânt, un cuget cucernic și o nădejde justă.

Privind mereu la modelele mari ale culturii și pedagogiei române, toate elevele acestui institut vor sta la înălțimea împlinirii neștrămutate a tuturor datorințelor de viitoare crescătoare și educatoare a gingașelor mlădițe ale neamului.

Iar noi, ca profesoare și conducătoare ale elevilor noastre ascultătoare și virtuose, vom urma înainte calea virtuților și a științelor, spre a arăta cu pilda, cu fapta, cu cuvântul viu, calea fericirii și a perfecțiunii prin cultură și prin pietate.

Sufletul și inima noastră o închinăm toată prosperării și strălucirii nebiruite a acestui lăcaș de acum sfânt al culturii, care, ca să fie a noastră a tuturor și românească, promitem în mod sărbătoros, și ca întru aceste darul celui de sus să fie cu noi, implorăm și din depărtare binecuvântarea ferbinte a Ilustrisimului nostru Patron.

în tot anul și la institutul pedagogic de băieți: Vă îndemn cu toată puterea cuvântului să cultivați cu sfințenie limba noastră, să vă îndulciți cu gelozie din literatura noastră și din istoria noastră, să vă însuflețiți pentru lupta ce vă așteaptă în viață.

—n—S.

Eroismul ostașilor români. Dela dnul preot militar, Longin Corcheș primim următoarea scrisoare cenzurată: În actualul războiu mondial tot mai frumos s'a relevat în presa noastră și străină calitățile de bun ostaș al românului. Toate zărele au numai cuvinte de admirație, elogice, pentru faptele de eroism prestate, cu deplină abnegație, pe fronturile de luptă. Rușii se îngrozesc de ostașii români, cari năvălesc la asalt și o iau la goană strigând rumenski, rumenski. Italienii stau uimiți de asalturile îndârjite date de ostașii români, pe cari nici furiile tunurilor italiene nu-i pot elinti din loc. Infanteristul Colin Moise din Sălagiu mi-a spus un caz nostim, cum 12 ostași români au ținut foc cu 3 țuguri italiene, cari erau formate cam din 150 ostași. În aceasta luptă au căzut jumătate din ostașii italieni, iar restul a scăpat cu fuga. Văzând inamicul că infanteria nu poate să reziste atacului vehement, dat de cei 12 ostași români, au îndreptat asupra lor pușcături puternice din gura unor zeci de tunuri. Aici a fost rănit și eroul Colin Moise, care mi-a enarat aceasta luptă titanică a celor 12 ostași români.

Știri false despre condițiile de pace ale Germaniei. „Pesti Hirlep“ în numărul mai recent publică: Ziarul „Chicago Tribune“ publică următoarea știre dela o persoană din anturajul ambasadorului german: Discordiile ivite în chestia submarinelor au fost aplanate la dorința Impăratului Wilhelm fiindcă Impăratului german, dorește, ca prezidentul Wilson se înceapă acțiunea de pace acum când Germania e învingătoare.

Nu de mult contele Bernstorff a trimis Impăratului Wilhelm următoarea depeșă: „După părerea mea, pacea se poate încheia numai prin intermedierea prezidentului Wilson. În urma acestei depeșe Impăratul Wilhelm a aflat de consult să delăture divergențele cu America, înainte de a ruga pe Wilson pentru intermedierea păcii. La cazul când Wilson va mijloci pacea Germania garantează următoarele: Reinvierea regatului independent polon, care va servi de apărare între Germania și Rusia, concedierea unui teritoriu însemnat din Curlanda, autonomia Finlandei, dismembrarea Sârbiei între Bulgaria și Austro-Ungaria și întru cât e posibil și Grecia, Congo-ul belgian se treacă la Germania ca recompensă pentru evacuarea Belgiei, asemenea și a coloniilor franceze din Africa pentru evacuarea Franciei de nord, retrocedarea câtorva colonii germane din Africa, stabilirea dreptului internațional pentru libera navigare maritimă, și egala îndreptățire pentru jidovi în toate statele.

În schimbul acesta Germania e aplicată să încheie o pace cinstită. Toate aceste Agenția Wolff le timbrează de simple scor-nituri ale agenției engleze.

Prezidentul Dumei profetește un războiu de 5—10 ani. „Vossische Zeitung“ publică următoarele: Un corespondent dela ziarul rusofil „Dagens Nyheter“ a avut un interviu cu prezidentul Dumei Rodzianco, din care comunică următoarele: Rodzianco e convins în învingerile Rusiei, cari pretind jertfe enorme. Singur Austro-Ungaria și Germania sunt echipate pentru războiu, care probabil va dura cinci sau zece ani. Dacă vom fi nevoiți, vom preda și Petrogradul și ne vom retrage după munții Ural. Chiar și dacă ne va ataca Svedia, aflându-o aceasta de consult, noi ne vom lupta mai departe. Ne stau la dispoziție 12 milioane ostași cari vor lupta până la unul, ca să alungăm pe inamic de pe pământul Patriei.

Corespondență din Munții-Apuseni.

(Fine.)

În sinul corpului didactic să introduc conferințele lunari, cari au de rezultat — pe lângă alte lucruri folositoare — că conducătorii, la propunerea preotului L. Nicoră, decid arangarea unor 12 conferințe publice pentru popor.

Se capătă concesiunea dela Pretură și să încep conferințele în primăvara anului 1914 cu diferite subiecte.

Conferințele ca să fie mai atrăgătoare sunt împreunate cu declamări naționale și comice apoi la urmă cu împărțirea de gazete cumpărate de membrii corpului didactic, cari se împart gratuit celor prezenți. În decursul acestor 12 conferințe s'au împărțit aproape 800 exemplare din „Solia satelor“ și din alte gazete și un număr însemnat din cărțile Asociațiunii — edițiunea populară cumpărate de preoți și învățători ajutați la spese și de institutul „Doina“ din Câmpeni cu 20 Cor. Cine trecea atunci prin sat nu vedea decât o lume care citește gazete sau ascultă la cetirea altora. Toate acestea s'au făcut pentru deșteptarea gustului de cetit și îndrăgostirea cărții românești.

Tot spre acest scop să formează în sat agentura Asociațiunii formându-se și o bibliotecă populară.

La școală să decide formarea unei biblioteci pentru corpul didactic. Se comandă dulapul corespunzător, care de prezinte stă în Cancelaria școlii așteptând și el alte vremuri mai bune.

Deși există în sat reuniune de cântări și muzică în cadrul căreia să aranjează teatre, unii fruntași din comună formează și o agentură a societății pentru fondul de teatru român, înscriindu-se ca membrii pe viață.

La propunerea părintelui L. Nicoră cu ajutorul preoților și învățătorilor și a altor fruntași din comună să decide înființarea unei Reuniuni de înmormântare — pentru care se formează statute și să exoperează aprobarea lor — după cari și de prezinte își continuă activitatea sa binefăcătoare.

În frunte cu învățători să formează o reuniune de pompieri — înscriindu-se în aceasta toți tineri și bărbați din sat, cari sunt militari.

În cadrul acesteia se fac exerciții libere și cu aparatele pompierilor mai ales Duminecile după amiazi ca tineretul să fie depărtat de erişmele satului.

Pentru manifestarea puterii de care e capabilă orchestra, reuniunea, corul cu un cuvânt pentru a dovedi că ce s'a făcut în această comună, cântăreții au fost duși și afară de comuna Bistra. Astfel au dat concerte și teatre în Câmpeni, Zlatna, când și în afară s'a recunoscut munca desvoltată și a fost apreciat zelul Bistrenilor.

Alte multe s'a mai făcut în aceasta fruntașă comună din Munții Apuseni, cari nu încap toate pe hârtia aceasta, dar și aceste sunt îndeajuns, ca să laude pe inteligentă și popor, vrednici urmași ai tovarășilor lui Iancu și descendenți ai unor părinți cari au fost în alte vremi fala neamului românesc.

A fost un deosebit noroc dela Dumnezeu, ca într-o astfel de comună a venit să păstorească un preot ca cel numit, care animat și de atmosfera istorică în care petrece și de datorințe tradiționale își face datorințele sale de preot adevărat și român înflăcărat cu desăvârșit entuziasm. Când 813 copii de școală așteaptă să fie luminați prin binefacerile cărții și ale culturii românești, din cari abia 200 pot cerceta școala, preotul în conțelegere cu învățătorii și alți intelectuali, a început un plan îndrăzneț, care va fi de o epocală însemnătate pentru întreg învățământul nostru din munții apuseni.

Anume se cere ridicarea altor sale de învățământ încă cu 3 puteri didactice, lângă cari va trebui să se înalțe un internat sătesc, care să adăpostească în sinul său pe toți copilașii veniți din depărtare mare la școală; care internat după planul precugetat și pertractat în conferințele corpului didactic nu e „un vis nelimplinit“, ci dând Dumnezeu vremuri bune și pentru noi va fi un ideal care trup se face.

E o idee măreață, care ne inspiră flori de mulțumire, văzând ce uriaș monument al culturii înalță vredniciei nostri munteni spre fala lor și biruința eternă a cărții și culturii românești.

Cu un preot entuziast și înțelegător al nevoilor noastre culturale și naționale și cu un popor, ca cel din Bistra, toate se pot face. Călătorul.

Războiul european.

Budapesta, 7 Sept. (Oficial).

Frontul rusesc. Ieri cavaleria generalului Böhm-Ermolli a bătut pe inamic la Rodkamien și Radziwilow. Armata a dat atac asupra pozițiilor inimice pe un front de 40 km. și în lupte violente a smuls dela dușman castelul Podkamien, culmea întărită, ce e spre ost de Brody, pozițiile de lângă Radziwilow, și alte multe poziții, apărate cu îndârjire. În unele zone lupta a durat până azi dimineață. Trupele urmăresc pe inamicul, care se retrage. Până ieri seara am făcut prizonieri peste 3000 ostași.

La frontiera Basarabiei inamicul s'a retras în cele mai depărtate poziții. La Nowosielica o baterie rusă a bombardat stabilimentele de pe teritoriul român. În Wolhinia relative e liniște. În Jasiolda trupele noastre au obținut noi succese locale.

Frontul italian. Ieri dimineață cam 5 divizii, dela mai multe brigade

italiene au dat atac asupra pozițiilor noastre dintre Burgstoll și Pfannspitze. Atacul pretutindeni l-am respins cu vehemență. Inimicul a pierdut cel puțin 1000 de ostași. De altcum la frontiera Tirolului, pe frontul Dulomit și secțiunea Lavarone—Folgarina au avut loc îndatinatele duiele de artilerie. Impușcăturile inimicului se îndreaptă cu predilecție asupra caselor de salvare alpiniene. Acestor pușcături azi a căzut jertfa casa de salvare de pe regiunea Madur.

La Carintia și frontul maritim nu sunt evenimente de notat.

Berlin, 7 Septembrie. (Oficial).

Frontul ostic. Trupele generalului Hindenburg ieri spre Daudsewo au prins 790 ruși și 5 mitralieze. Intre Niemen și Wolkowisk armatele generalului Gallwitz prin atacuri nocturne au ocupat țărmii ostici ai secțiunii Rozava și au prins 1000 ostași. Spre sud-ost și sud de Cronata inimicul din nou opune rezistență armatelor arhiducelui de Bavaria Leopold. Atacul trupelor noastre continuă. Armatele lui Mackensen au respins pe inamic din pozițiile de lângă Chomhsk și Drohiczyn.

*

Budapesta, 8 Sept. (Oficial).

Frontul rusec. Ieri în regiunea fortăreței Wolhinia situația a fost neschimbată. Câteva atacuri rusești au eșuat de focul nostru. Pe frontul dintre Podkamien și Radziwilowiec am silit pe ruși să se retragă pe un front de 90 km. Lângă Siret au fost lupte violente.

În apropiere de gura Siretului trupele austro-ungare de sub conducerea generalilor Benigni și Schönburg cu asalt au smuls dela inamic pozițiile dela Suparka spre nord-ost, au prins 20 ofițeri ruși, 4400 oști și 7 mitralieze.

Frontul italian. După catastrofa italienilor de alaltăieri de pe sectorul Kreuzberg a urmat liniște. Italienii au avut pierderi enorme. Ostașii noștri, cari adunau răniții numai la Pfannspitze și Eisenreich, au aflat peste 400 italieni morți. Pe sectorul dela Doberdo trupele noastre azi dimineată au respins atacul trupelor italiene, dat asupra Karsthochflaeche. Spre ost de Vermegliano am respins cu granate de mână cavaleria italiană.

Berlin, 8 Septembrie (Oficial).

Frontul apusean. Înainte de Midelkerke ieri dimineată au apărut mai multe năi inimice, înainte de amiază au bombardat Vestende, după amiază Ostende. Năile au fost silit să se retragă de focul bateriilor noastre. Daune militare nu au cauzat. În Ostende au omort 2 locuitori belgieni, 1 a fost rănit. De altcum evenimente marcante nu au obvenit. În Champagne, ost de Lemesniel un aviator german a pușcat un aeroplan francez, care s'a prăbușit, pasagerii au murit.

Diverse.

Din cauza sfintei sărbători (Tăi. c. s. Ioan Bot.), nrul proximal ziarului nostru va apărea Marți în 14 Sept. la orele îndatinate.

Un monument la Roman. Cetim în „Viitorul”: Cu ocazia aniversării a 25 de ani dela moartea lui Vasile Alecsandri, dl V. G. Morțun, ministrul de interne, de numele căruia se leagă atâtea gesturi nobile și generoase, mai ales în așa zisa lume a artelor, a luat inițiativa deschiderii unei liste de subscripție publică, din produsul căreia, pe una din piețele orașului Roman, se va eterniza în bronz figura marelui poet.

Se știe că faimosul cuib în care priveghitoarea dela Mircești, a trăit, a cântat și și dăpână azi somnul de veci, se află la câțiva km., departe de orașul Roman.

Suntem siguri că la înălțătorul gest al dlui V. G. Morțun se va asocia întreaga suflare a Românilor de pretutindeni și cu atât mai mult, fii Romanului care datoresc în primul rând acest omagiu postum marelui lor conjugetean.

Generalisimul armatei franceze, Joffre pe frontul italian. Agenția „Stefani” comunică: Joffre generalisimul oastei franceze a sosit în Italia, unde s'a prezentat în audiență la rege și generalisimul Cadorna. Regele a primit pe Joffre afabil și l-a decorat cu marea cruce a ordului militar „Savoya”. Generalisimul francez a stat două zile la cartierul italian, unde s'a discutat despre reluarea unei ofensive generale.

Ziarul „Novoje Vremja” din sursă competentă publică, că aliații nu peste mult vor porni ofensiva comună pe frontul apusean.

† **Ioan Cloacan,** cavaler al ordului Francisc Iosif, profesor de universitate în pensiune, ales deputat dietal în mai multe rânduri în cercul Năsăudului, a repausat luni la amiază într'un sanatoriu din Budapesta. După cum cetim, defunctul și-a testat întreagă averea pentru scopuri culturale românești. În mormântarea a avut loc în Năsăud.

Ententa nu va preda o nouă notă. Din Sofia se anunță ziarului „Times”: Puterile ententei au abzis definitiv despre inmanuarea noii note guvernelor din București. Atena și Niș.

Ce spun ziarurile engleze despre pace? Ziarul liberal „Daily News” într'un articol prim, ocupându-se de încheierea păcii, scrie, că e prematur a se vorbi de o pace apropiată. Cu toate acestea se poate, ca știrile de pace răspândite prin presă, să aibă ceva fond real. S'au delăturat unele obstacole, cari împedecau reluarea tratativelor de pace.

Profitul Americii din actualul războiu. Ziarele engleze publică bilanțul exportului american de pe anii 1914—1915. În bilanț se arată, că exportul Angliei înainte de războiu a fost mai mare, iar în decursul războiului exportul ei a fost redus cu 65,196.000 fonți sterlini, pe când exportul Americii s'a ridicat cu 111,453.000 fonți cari în bani ungari echivalează cu 2,674.440.000 Cor. Aceste cifre ne arată clar motivul pentru care America stăruie așa de mult pentru transitul de muniții. Tot picurul de sânge ce se varsă pe fronturile europene, e ban pentru fabricanții americani.

Intre România și Ungaria nu s'a întrerupt comunicația. Din Londra s'a lansat știrea falsă, că între România și Ungaria s'ar fi întrerupt desăvârșit comunicația. În București nu se știe nimic despre o întrerupere a comunicației cu Ungaria, ci situația e deplin neschimbată și nici în apropiatul viitor nu se poate aștepta vre-o nouă hotărîre sau vre-un paș, care ar schimba starea actuală.

Știri false despre mobilizarea României. Ambasadorul român din Haga desminte știrile referitoare la mobizarea armatei române.

Țarul a luat suprema comandă. În ordinul de zi dat de arhiducele generalisim Nicolaevici a adus la cunoștința armatei rusești, că Țarul a luat suprema comandă peste armată.

Ieri Țarul Nicolae a adresat prezidentului Poincaré următoarea depeșă: Când iau comanda supremă a armatei mele viteze, înă simt îndatorat să-mi exprim sentimentele dorinței mele sincere pentru mărirea și biruința armatei franceze.

Prezidentul Poincaré a răspuns următoarele: Majestatea Sa, luând comanda supremă a armatelor, știu, că ve-ți continua războiul impus nouă, până la victoria finală. În numele Franței vă trimit sincerile mele doriri de bine.

Țarul și familia lui. Țarul s'a despărțit de familia lui cu următoarele cuvinte: Merg pe câmpul de luptă unde, în fruntea armatei, eu sabia în mână voi apăra patria de inamic. Țarevna și-a îmbrățișat bărbatul, care peste o oră s'a depărtat.

Ovăs și porumb românesc pentru cărbuni germani. Citim în „Adevărul”: În urma convențiunii încheiate între guvernul german și România, în baza căreia guvernul german se obligă a trimite în România cărbuni de Silezia, iar guvernul român a încărcă aceste vagoane pentru Germania cu ovăs și porumb, legătuinea germană din București a făcut cunoscut ministerului de finanțe, că primul transport de cărbuni a sosit de ieri la Brașov, și că zilele acestea va intra în țară.

Cât câștigă fabricile de zahăr? Marea fabrică de zahăr Stummer Károly își publică bilanțul, din care reiese, că fabrica a avut cu produsul său o învârtire de 2,482.209 cor. Că ce câștig s'a realizat în decursul actualului războiu, apare din bilanțul anului trecut, care s'a încheiat cu un deficit de 1,889.596 coroane, așa că în decursul anului de războiu profitul curat e de 1,159.391 coroane. Tot acum s'a publicat și bilanțul fabricii de zahăr a comitatului Vas, care arată un profit de 492.850 coroane, pe când bilanțul anilor trecuți arată un deficit de 1,195.391 cor.

* Frumoasele venite, realizate de fabricile de zahăr, contra cărora nu avem nimic de excepționat, nu îndreptătesc de loc prețurile tot mai mari, cu cari se vinde zahărul.

Holera. „Bud. Tud.” anunță, că pe teritoriul Ungariei din 23—29 August s'au ivit 212 cazuri de holera asiatică, dintre cari 123 au fost mortale.

Necrolog. † *Jeremie Pop de Harsun* preot deficiente la 30 August st. n. la 10 ore a. m. În anul vieții 73, provăzut cu Sf. Taine și-a dat nobilul suflet.

Înmormântarea a avut loc Miercuri la 1 Septembrie st. n. la 2 ore în cimitierul gr.-cat. din Chiheriu de jos.

Odiănească în pace!

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Augustin Gruița.